

Διδυμότειχον. Ἀδριανούπολιν 1328  
 Τραπεζαυτον. Ἐμπύδιον Τραπεζιάν. Τροβαθεν  
 Τροβαδ. Βαυλαρον. Καντακουζηνός.

Μόλις κατὰ τὸ ἔτος 1328 ἐτελεί-  
 ωσε ὁ μακρὸς καὶ ξαντλήτικὸς πύ-  
 λωμος μεταξὺ πάππου καὶ ἐγγόνου,  
 Ἀνδρόνικος ὁ νεώτερος καταλύσας  
 τὰς αἱματηρὰς διενέξεις πρὸς τὸν  
 Ἀνδρόνικον τὸν πρεσβύτερον ἀνε-  
 γνωρίσθη πλέον μόνος ἄρχων τοῦ  
 Βυζαντινοῦ κράτους, ἔχων ὡς σύμ-  
 βουλὸν του, μέγαν δομέστικον, τὸν  
 λόγιον εὐπατριδὴν Ἰωάννην Καντα-  
 κουζηνόν.

Ὁ Ἀνδρόνικος ὁ Γ' πρὶν ἢ συμ-  
 βιβασθῇ μετὰ τὸν πάππον του εἶχεν  
 ἔλθει εἰς τὸ Διδυμότειχον, τὸ ὁποι-  
 ον, ὡς ἐκ τῆς θέσεώς του καὶ τῆς ἐ-  
 ξαιρετικῆς δυνάμετός του διὰ τὴν  
 ἐποχὴν, ἦτο ἡ σπουδαιότερα μετὰ  
 τὴν Ἀδριανούπολιν πόλις τῆς Θ. ἡ  
 κης. Ἐδῶ δὲ ἐγεννήθη καὶ ὁ υἱὸς  
 καὶ διάδοχος τοῦ Ἀνδρόνικου Ἰω-  
 ἄννης Ε' ὁ Παλαιολόγος.

Ὁ Ἀνδρόνικος ἔμεινεν εἰς τὸ Δι-  
 δυμότειχον καθ' ὅλον τὸν χειμῶνα  
 μαζὺ μετὰ τὸν μέγαν δομέστικον, Ἀ-  
 φῆκε δὲ τὸ περισσότερον μέρος τοῦ  
 στρατοῦ του εἰς τὴν Ἀδριανούπο-  
 λιν, διότι ἡ πόλις αὕτη εὐποροῦσε  
 καὶ εἶχε διὰ τὰ ἀπαιτούμενα. Ὁ Ἀ-  
 δριανού, μέγας καὶ πολυάνθρωπος  
 καὶ στρατιὰν οὐκ ἐλάττωον ἔχον-  
 ταν ἰδρυμένην ἐν αὐτῇ, κα-  
 θὼς σημειώνει ὁ Καντακουζηνός.

Μεταξὺ δὲ τοῦ Διδυμοτείχου καὶ  
 τῆς Ἀδριανουπόλεως ὑπῆρχον με-  
 γάλαι πλουσιώτατα χωρία καὶ φρού-  
 ρια δχυρά, καθὼς τὸ Προμούσου-  
 λον, τὸ Ἐμπύδιον καὶ τὸ πλησίον  
 τοῦ Ἐβρου Τραπεζομάνιον.

Ὁ νέος βασιλεὺς Ἀνδρόνικος κα-  
 τὰ τὴν παραμονὴν του εἰς τὸ Διδυ-  
 μότειχον ἐβόησε ἐπὶ τεσσαράκοντα  
 συνεχεῖς ἡμέρας, εἶχε δὲ οἷος κα-  
 θήμερόν. Ἀμα ἔπαυσε τὸ οἷος,  
 ἐπὶ δώδεκα ἡμέρας εἶχε συνεχῶς αἱ-  
 μωραγίαν τῶν μυκτήρων. Κατόπιν  
 ἐπὶ ἑνδεκα ὁλοκλήρους μῆνας ἐρρί-  
 γει ἑκάστην τετάρτην ἡμέραν καὶ  
 συνεπεία τῆς μακρᾶς καὶ βαρυτάτης  
 ταύτης ἀσθενείας διετέθησαν κα-  
 κῶς ὁ σπλῆν καὶ τὰ σπλάχνα οὐ  
 καὶ μέχρι τοῦ θανάτου του δὲν ἡμ-  
 πόρεσε νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὴν πύ-  
 θιν αὐτῇ.

Ἐπίσης κατὰ τὴν θερινὴν διαμο-  
 νήν του εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν καὶ  
 τὸ Διδυμότειχον ἠοδήθησαν ἡ σύζυ-  
 γος του.

Λογοθέτης τοῦ στρατιωτικοῦ οἶ-

κου τοῦ νέου Ἀνδρόνικου ἦτο ὁ  
 ὁδωρὸς ὁ Καβάσιλας. Ὁ μέγας λο-  
 γοθέτης κατὰ διαταγὴν τοῦ βασιλέ-  
 ως ἦλθε εἰς τὸ Διδυμότειχον καὶ ἐν-  
 διέτριψε εἰς ἐν ἐκ τῶν φρονιμητρι-  
 ῶν τῆς πόλεως ταύτης. Καὶ ἡ μή-  
 τηρ τοῦ μεγάλου δομεστικοῦ διέμε-  
 νε τότε εἰς τὸ Διδυμότειχον.

Ἐνόσω δὲ ὁ βασιλεὺς εὗρίσκετο  
 εἰς τὸ Διδυμότειχον, πληροφρη-  
 θείς διὰ τὸ βασιλεὺς τῶν Βουλγάρων  
 Μιχαὴλ ἐπέβαλε πανορατῆ-  
 εἰς τὴν χώραν του, ἥλθε ἐσπευσμέ-  
 νως εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν καὶ ἐ-  
 κεί συνήθροισε στρατὸν, διὰ νὰ ἀν-  
 τεπεξέλθῃ κατὰ τῶν Βουλγάρων.

Ὁ Βουλγαρὸς βασιλεὺς ἦτο στρα-  
 τοπεδευμένος εἰς τὸ φρούριον Β ο υ  
 κ ἄ λ ο υ, ἐκεῖ προετοιμάσθη καὶ θ-  
 στερον ἀπὸ ὅλλας ἡμέρας στρατο-  
 πεδεύσας εἰς τὴν πλησίον εὐρισκο-  
 μένην πολὺν Π ο ρ ο β ἄ τ ο υ ἐ-  
 πολέμοι αὐτῇ.

Ἐπὶ ἐστρατοπέδωσαν ἐπὶ τρι-  
 κοντα ἡμέρας, πλὴν ἐπὶ τέλους ἐ-  
 συνθηκολόγησαν καὶ ὁ Ἀνδρόνικος  
 ἀνεχώρησεν εἰς τὸ Βυζάντιον.

Καθὰ ἱστορεῖ ὁ Ἰωάννης Καντα-  
 κουζηνός, Ἀνδρόνικος ὁ νεώτερος  
 τὸν ἔπειμα πολὺ ὡς μέγαν δομέ-  
 στικον καὶ πολλὰς οικειοθελῶς  
 καὶ μετὰ ἀπόλυτον εὐκρίνειαν ἐξή-  
 τησε νὰ τὸν κοσμήσῃ μετὰ βασι-  
 λικά ποσάσημα καὶ νὰ τὸν κατα-  
 στήσῃ συγκάθεδρον καὶ συμβασιλεύ-  
 οντα. Καὶ ἡ διοίκησις, ἄλλως τε,  
 τῶν πραγμάτων ὅλη ἦτο ἀνατεθει-  
 μένη εἰς αὐτὸν καὶ τὰ βασιλικά  
 προστάγματα ἐπένταξε, ἀντὶ τοῦ  
 βασιλέως, αὐτὸς μετὰ ἐρυθρὰς ὑπο-  
 γραφᾶς καὶ ὅσα προήρχοντο ἀπ'-  
 αὐτὸν εἶχον ἴσιν καὶ τὴν ἰδίαν δύ-  
 ναμιν μετὰ τὴν τοῦ βασιλέως καὶ ἐν  
 γένει ὅτα ἔργα καὶ καθήκοντα ἦσαν  
 τοῦ βασιλέως ἐπετρέποντο εἰς αὐ-  
 τὸν ὡς ἀναπληρωτὴν του. Ὁ Καν-  
 τακουζηνός ὅμως, καθὰ ἱστορεῖ ὁ  
 ἴδιος, ἠρνεῖτο νὰ ἀποδεχθῇ τὰς τι-  
 μητικὰς αὐτὰς προτάσεις, λέγων δι  
 ἥρκετο εἰς τὰ παρόντα.

#### ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ

1) Κατὰ τὴν γνώμην μου, τὸ φρούριον  
 Βουκέλου εἶναι τὸ πρὸς βορρᾶν τῆς Ἀν-  
 δριανουπόλεως σήμερον χωρίον Φικελή,  
 ὅπου σὺνεται πύργος Βυζαντινῆς τέχνης  
 καὶ ἔρειπια. Εἰς τὴν ἰδίαν δὲ περιφέρει-  
 αν ὑπάρχει τὸ μικρὸν καὶ ἄσημον σήμε-  
 ρον χωρίον Π ο ρ ο β ἄ ν τ ι .

ΕΛΛΗΝΙΚΗ  
 ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ  
 ΑΔΕΛΦΟΤΕΚΝΩΝ  
 1220-52  
 1931

ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΙΔΙΟΝ Χ. ΑΙΩΝΑ  
 ΤΟ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΝ  
 ΤΟ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΝ  
 ΤΟ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΝ



Β'.

Πρὶν ἢ ἀναχωρήσῃ ὁ Ἀνδρόνικος εἰς τὸ Βυζάντιον, ἐνόσω ἀκόμη παρήμενεν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, ἐπληροφόρηθη δὲ στράτευμα Τουρκικὸν μὲ ἐβδομήκοντα πλοῖα ἀπεβίβασθὲν εἰς τὰ παράλια τῆς Ἀίνου ἐληλάτησε τὰ περὶ τῆς Τροϊανου πόλεως καὶ Βήρας μέση. Ὁ βασιλεὺς μὲ τὸν μέγαν δομέστικον συναθροίσαντες ὁλίγους στρατιώτας ἐκ τῶν περὶ πόλεων ἐπετέθησαν ἑκαπνὶ κατὰ τῶν Τουρκικῶν καὶ ἄλλους μὲν ἐφρόνευσαν, ἄλλους δὲ συνέλαβον.

Ὁ βασιλεὺς μετὰ τὴν νίκην ἐπανήλθεν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν.

Κατόπιν ἐπανήλθεν εἰς τὸ Διδυμότειχον, συνέβη δὲ τότε νὰ περιπέσῃ εἰς ὀξύνόσημα, καλούμενον ὑπὸ τῶν τότε λατρῶν « κεφολικὸν σύμπτωμα. » Ἡ ἀσθένεια δὲ τοῦ βασιλέως καθ' ἑκάστην ἐπτείνεται καὶ ἐπὶ γαίνεν εἰς τὰ χειρότερα. Τὴν ἐπαχὴν αὐτὴν εἰς τὸ Διδυμότειχον ἐφιλοξενεῖτο καὶ ἡ θεία τοῦ βασιλέως Παλαιολογίνα ἡ Κατακουζηνή.

Τότε πάλιν ἤρχισαν οἱ παρόντες εἰς τὸ Διδυμότειχον συγκλητικοὶ καὶ ὁ στρατὸς νὰ πιέζον τὸν μέγαν δομέστικον νὰ περιθέσῃ τὰ βασιλικά σύμβολα, ἀλλ' αὐτὸς ἤρνηθη καὶ πάλιν.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν ἐφρουρεῖτο εἰς τὸ Διδυμότειχον φυλακισμένος καὶ ὁ δεσπότης (πρίγκηψ) Κωνσταντῖνος, ὅστις μεταφέρθη ἀπὸ τὴν Θεοπόλιν, ἃν καὶ ἔγινε μοναχὸς μετονομασθεὶς Κάλιστος. Τοῦτον φοβούμενοι, ὡς πολιτικῶς ἐπικίνδυνον, ἤθελον νὰ τὸν φονεύσουν, πλὴν ὁ μέγας δομέστικος, φύσει φιλόφρων καὶ πράγματι ἀνὴρ μεγαλόψυχος, δὲν ἐπέτρεψε νὰ τὸν φονεύσουν. Τὸν ἔδωκε δὲ εἰς τορεῖς πιστοὺς δούλους του, οἱ ὅποιοι τὸν ἀπέκρυψαν καὶ ἀνατρέψαντες εἰς τὸν ποταμὸν Ἀρδα ἕνα πλοῖον διέδωκαν σκοπῖμος, ὅτι ἐπνίγη ἐκεῖ θελήσας νὰ ἀποδράσῃ.

Τὴν ἐποχὴν αὐτὴν Ἀνδρόνικος ὁ πρεσβύτερος ἔγινε μοναχὸς μετονομασθεὶς Ἀντώνιος.

Εἰπομεν ἀνωτέρω, ὅτι ὁ βασιλεὺς Ἀνδρόνικος ἠτθένησεν εἰς τὸ Διδυμότειχον ἀπὸ ἐγκεφαλικὸν νόσημα. Τότε εἰς τὸ Διδυμότειχον μεταξὺ τῶν λατρῶν ἦτο κάποιος ὀνομαζόμενος

Βαρύς, ὁ ἐμπειρότερος ἀπὸ ὅλους τούτους συμπολίτας του ἱατροῦς. Οὗτος ἰδὼν τὸν Ἀνδρόνικον κατὰ τὴν ἀσθένειάν του ἀπεφάνθη καὶ ἐπέμεινε νὰ ἀσπασθῇ ὁ βασιλεὺς τὸ μοναχικὸν σχῆμα, διότι τὸν ἐβλεπε κινδυνεύοντα καὶ δὲν ἤθελε νὰ ἀμελήσῃ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς του καὶ νὰ στερηθῇ τὴν θείαν χάριν.

Τότε ὁ μέγας δομέστικος, ὅστις ἦτο πρακτικώτατος ἄνθρωπος, ἀντίστη καὶ ἐπέπληξε δριμύτητα τὸν λατρὸν Βαρὺν εἰπὼν:

« Ἰατρὸς οὐτοὶ ἐμοὶ μὲν κείσθαι βούλεται οὐδαμῶς, ἐαυτῷ δὲ πεποιθὼς ὥς δὴ τις ὢν τὸν τε τὰ θντα καὶ τὰ ἐσόμενα εἰδόντων, ὥρμηται ἡμῖν τὸν βασιλέα μονάζοντα ἐκ βασιλείας ἀποδείξαι. »

Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ἐφάνη ἀποτελεσματικὴ ἡ ἐπέμβασις τῆς Φακρσίνας, ἡ ὁποία ἦτο μία ἀπὸ τὰς εὐγενεῖς γυναῖκας τοῦ Βυζαντίου, αὐτὴ εἰς φέρει ἀπὸ τοῦ Βυζαντίου τὰ ἱερὰ ὕδατα, τὰ ἐβλύζοντα ἐκ τῆς ἀκνῆς καὶ σωτηρίου πηγῆς τῆς Θεομήτορος. Ἐδῶκε λοιπὸν εἰς τὸν βασιλέα νὰ πῇ καὶ αὐτὸς, ἀφοῦ ἔπαιε, ἤρχισε νὰ ἀνακτῇ δυνάμεις καὶ ἀπὸ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἀνέκτησε ἑαυτὸν κατὰ μικρὸν καὶ ἦλθεν εἰς καθαρὰν καὶ τελειοτῇ τὴν υγίαν. Καὶ ἡ ἐκπληξὶς ὅλων ἦτο μεγίστη.

Μετ' ὀλίγον ἀνηγγέλθη, ὅτι ὁ σαρδάρης Ἀμούρ μὲ 75 πλοῖα ἦλθεν κατὰ πρῶτον εἰς τὴν Σαμοθράκη καὶ κατόπιν διεπεραιώθη εἰς τὰ ἐκτὸς παράλια τῆς Θράκης. Συνέβη ὡς κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην νὰ καταβλισθῇ καὶ ὁ βασιλεὺς κατὰ τὰ Κομοτηνὰ (Κομοτίνην), πόλις τῆς Θράκης οὐ πολὺ ἀφωκισμένον τῆς θαλάσσης καὶ ὁ Ἀμούρ νὰ ἀποβίβασθῇ κατὰ τὴν Ποροῦν, παράλιον τῆς Θράκης χώραν καταντικρὺ τῶν Κομοτηνῶν.

Τὰ δύο στρατεύματα συνηντήθησαν εἰς τι χωρίον ὀνομαζόμενον Παναγία ὕπτιον, ὁμαλὸν καὶ κατὰ ληλὸν διὰ τὸ ἱππικόν. Πλὴν εἰς ἀποκολλήσαν, ὁ Ἀμούρ ἀπέπλευσε καὶ ὁ βασιλεὺς ἐπανήλθεν εἰς τὸ Διδυμότειχον, ὅπου παρέμεινε ἐπὶ ἕντος καὶ κατόπιν ἀνεχώρησε εἰς τὸ Βυζάντιον.

ΑΘΗΝΑΝ



# ΤΟ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΝ ΚΑΙ Η ΑΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΔΙ' Μ.Χ. ΑΙΩΝΑ

ΥΠΟ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Γ. ΚΟΥΡΤΙΔΟΥ, ΙΑΤΡΟΥ, ΒΟΥΛΕΥΤΟΥ ΕΒΡΟΥ

Ὁ Καντακουζηνὸς μετὰ τὴν ἀναρροσίν του ἐξήτησε ἀπὸ τὰς πόλεις νὰ υποταχθῶν εἰς αὐτὸν, πλὴν ὅλοι παρήκουσαν.

Ἀμφότεροι οἱ διαμαχόμενοι ἤρχισαν τότε νὰ προετοιμαζόνται, διὰ νὰ ἐκοντῶσιν ὁ εἰς τὸν ἄλλον καὶ ἐζήτησαν τὴν συνδρομὴν τῶν Σέρβων καὶ τῶν Τούρκων. Ὁ Καντακουζηνὸς ἐζήτησεν ἐπικουρικὰ στρατὰ ἀπὸ τὸν πανίσχυρον Βασίλεα τῶν Σέρβων Στέφανον Δουσαν. Ἐκαμε προτείνουσάν του τὸ Διδυμότειχον καὶ ἔδειξε ἐξαιρετικὴν εὐνοίαν καὶ μεγάλην ἐμπιστοσύνην πρὸς τὸν Ἀρχιερέα τοῦ Διδυμοτείχου καὶ προσοχὴν, διότι, καθὼς καλλίσκις ἀπεδείχθη, δὲν ἐστρεφίτο θείας χάριτος.

Καὶ ἐν πρώτοις ἔστειλε εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν ἀναρροτήσια γράμματα, διὰ νὰ τὸν ἀναγνωρίσουν ὡς Βασίλεα τῶν. Καὶ οἱ μὲν πρόκριτοι προθύμως τὰ ἐδέχθησαν καὶ ἔλεγον νὰ ἀναγνωσθῶν ἐπ' ἐκκλησίας, ἀλλ' ὁ λαὸς δὲν ἤμεινε ἐνθουσιασμένος ἀπ' αὐτὰ καὶ ἦτο φανερόν, ὅτι ἐσκέπτετο νὰ ἀντιδράσῃ. Τότε οἱ πρόκριτοι ἄλλους ἐξέβρισαν καὶ ἄλλους ἐξ αὐτῶν ἔδωκαν μὲ μαστίγια.

Αὗτοι ἐτιώπησαν καὶ ἐπεφυλάχον νὰ ἐκδικηθῶν.

Τὴν νύκτα δὲ ὁ Βράνος, πτωχὸς ἐργάτης, προσεταιρισθεὶς καὶ ἄλλους δύο, τὸν Μουγδουφὴν καὶ τὸν Φραγγόπουλον, περιήλθον τὰς οἰκίας τῶν δημοτῶν καὶ τοὺς ἐπανεστάντησαν, ἐπετέθησαν κατὰ τῶν προκρίτων καὶ διήρπασαν τὰς περιουσίας τῶν. Αὗτοι τότε διέφυγον καὶ ἐκρύβησαν, ἀλλὰ τὴν ἡμέραν τοὺς συνέλαβον καὶ τοὺς ἔκλεισαν μέσα εἰς τοὺς πύργους, ὅπου ἔβαλαν καὶ φρουράν. Κατέστρεψαν δὲ καὶ τὰς οἰκίας τῶν μέχρι θεμελίων. Καὶ μὲ ὅσους ἀκόμη εἶχον παλαιὰς διαφοράς, τοὺς κατηγόρησαν διὰ Καντακουζηνισμὸν καὶ τοὺς κατεδίωξαν.

Ὁ δῆμος Ἀδριανούπολιν ἔστειλε κα-

Ε'.

τὰς τὸς δεσποίας τούτους προκρίτους εἰς τὸ Βυζάντιον. Φοβούμενοι δὲ τὸν Καντακουζηνὸν δι' ὅσα ἔκαμον κατὰ τῶν παθόντων, ἐπειδὴ οὗτος ἦτο πλησίον εἰς τὸ Διδυμότειχον καὶ εἶχε στρατόν, ἔστειλαν προσβελαν πρὸς τὸν βασιλέα τῶν Βουλγάρων Ἀλέξανδρον, ὅστις ἀμέσως ἔσπευσεν νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν. Καὶ ἐπολιόρκησε μὲν αὐτήν, πλὴν δὲν εὐλόγησε νὰ τὴν κυριεύσῃ, διότι καὶ οἱ προσκαλέσαντες αὐτόν, ἀντιληφθέντες τὸν κίνδυνον, εἶπον, ὅτι δὲν τὸν προσεκάλεσαν ὡς δεσπότην, ἀλλὰ ὡς σύμμαχον.

Τότε ὁ Ἀλέξανδρος ἦλθε πρὸς τὸ Διδυμότειχον καὶ χωρὶς νὰ διαβῇ τὸν Ἐβρον, ἐστρατοπέδευσε. Ἐκλέξας δὲ ἓνα μέρος ἀπὸ τὸν στρατόν του τὸ ἔστειλε, νὰ λεηλατήσῃ τὰς πόλεις τῆς Θράκης καὶ πεισθεὶς τέλος ὅτι ὁ Καντακουζηνὸς εἶχε πολλὴν στρατὸν ἔστειλε ζητῶν εἰρήνην, ἥτις καὶ συνήφθη.

Συγχρόνως ἔστειλε προσβελαν καὶ πρὸς τὴν βασιλίσσαν περὶ εἰρήνης. Τοὺς πρέσβεις τοῦ ὅμως τοὺς διέπομπευσαν εἰς τὸ Βυζάντιον καὶ τοὺς ἐφυλάκισαν.

Τότε ἀπεστάτησαν πρὸς τὸ μέρος τῆς βασιλίσσης ὅλοι αἱ Θρακικαὶ πόλεις, ἐκτὸς τῶν πόλεων Παμφύλου καὶ Κυρῖνου καὶ τοῦ φρουρίου Ἐμπερσίου, τὸ ὁποῖον εὐρίσκετο πλησίον τοῦ Διδυμοτείχου καὶ πρὸ πολλῶν ἔτων τὸ εἶχε κτίσει ὁ βασιλεὺς ἐκ θεμελίων.

Τοιοῦτοτρόπως αἱ ἐχθροπραξίαι μεταξὺ τῶν ἀντιμαχομένων Παλαιολόγων καὶ Καντακουζηνῶν ἐξηκολούθησαν εἰς τὴν Θράκην καθ' ὅλον τὸν χειμῶνα. Οἱ τοῦ Βυζαντίου ὅμως δὲν ἐτόλμησαν νὰ πλησιάσουν εἰς τὸ Διδυμότειχον, ἐκτὸς μόνον ὅτι περιωρίσθησαν εἰς τινὰς λεηλασίας, τὰς ὁποίας ἔκαμον εἰς τὰ περὶ τοῦ φρουρίου Τζερονιάνου, ὅπερ εὐρίσκετο πλησίον τοῦ Διδυμοτείχου



# ΤΟ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΝ ΚΑΙ Η ΑΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΙΣ

ΚΑΤΑ ΤΟΝ Δ' Μ.Χ. ΑΙΩΝΑ

ΥΠΟ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Γ. ΚΟΥΡΤΙΔΟΥ, ΙΑΤΡΟΥ, ΒΟΥΛΕΥΤΟΥ ΕΒΡΟΥ

Ζ'

Αφ' ἑτέρου, εἶχεν εἰσελθὴ κρυφίως εἰς τὸ φρούριον καὶ ὁ Ἰωάννης Βατάτζης, στρατηγὸς καταγόμενος ἀπὸ τὴν διόσημον τῆς Ἀδριανουπόλεως οἰκογένειαν Βατάτζη, ἔλθων ἀπὸ τὸ Βυζάντιον μετ' ὀλίγους στρατιώτας καὶ κατέστησε εἰς τὸν Καντακουζηνὸν ἀνέλπιστον τὴν ἐπιχείρησιν. Διὰ τοῦτο ἀνεχώρησε ἐκεῖθεν εἰς τὴν Ἀναστασιούπολιν (Περισφύριον). Ἐκεῖθεν πάλιν ἔκαμε πρὸς ἡμᾶς περὶ εἰρήνης, ἐπεκαλέσθη μάλιστα καὶ τὴν μεσολάβησιν τῶν Ἀγιορειτῶν πρὸς πρόληψιν τῆς αἰματοχυσίας.

Πλὴν ὅλα αὐτὰ εἰς τίποτε δὲν συνετέλεσαν, ἀπ' ἐναντίας ἤρχισαν νὰ κακοποιοῦν περισσότερο καὶ ἐκπληθεύσῃ τὴν μητέρα τοῦ βασιλέως Καντακουζηνοῦ καὶ νὰ τὴν κακοτραφεῖν ποικιλοτρόπως εἰς τὸ δεσποτῆριον, ὅπου, ὡς προηγουμένως ἔφη, ἦτο κλεισμένη, ἀφίνοντες αὐτὴν ἀνευ τροφῆς καὶ θερμάνσεως καὶ ἀνευ ἰατρικῆς περιθάλψεως, διὰ καὶ ὑπέκυψε.

Ὁ Καντακουζηνὸς ἀπὸ τὸ Περισφύριον ἦλθεν εἰς Θεσσαλονίκην. Ἐν τῷ μεταξὺ δ' Ἀπόκανκος, μέγας δοῦξ καὶ διοικητὴς Κωνσταντινουπόλεως, ἔγραψε πρὸς τοὺς ἐν Διδυμοτείχῳ νὰ ἀποστασθῶσιν πρὸς τὸ μέρος τῆς βασιλείας Ἀννης, πλὴν οὐ οἱ ἀπέρριψαν ὑπερηφάνως τὰς προτάσεις τοῦ μείναντος σταθεροῦ καὶ ἀφωσιωμένοι εἰς τὸν Καντακουζηνὸν ἐκτὸς προυχόντων τινῶν ἐκ τῆς συνοικίας, ἡ ὁποία ὡς προάστειον εὐρίσκειτο ἔξω τῆς πόλεως καὶ ἦτο μεγάλη. Ἐξω τοῦ Διδυμοτείχου τότε ἐστρατοπέδευον καὶ στρατηγοὶ τῆς βασιλείας Ἀννης Κομιτόπουλος καὶ Βατάτζης, ἕκαστος μετ' ἑλπίους τοξότας.

Ἐντὸς τῆς πόλεως ἀρχιστράτηγος ἦτο ὁ Μηχάλης Ἀσσάνης καὶ ὁ Φακρασὴς ἔλθων μετ' ἑλπίους τοξότας. Τότε ὁ λαὸς τῆς ἔξω τοῦ Διδυμο-

τείχου συνοικίας, ὅστις ἦτο ἀντίθετος πρὸς τὸν Καντακουζηνὸν, τὴν νύκτα, ἐκδικούμενοι τοῦ ἐντὸς τῆς πόλεως Καντακουζηνοῦ, παρόρησαν ἀλλήλους καὶ ἐξοπλισθέντες ὅλοι, ἦλθον τὸ πρῶτ' πρὸς τὰς πύλας. Ἀρχίσαντες δὲ τοιχομαχίαν ἤπειλουν νὰ φονεύσῃν ὅλους τοὺς ἐντὸς τῆς πόλεως, ἐὰν δὲν προσχωρήσουν θεληματικά. Ὁ Ἀσσάνης καὶ ἡ ἐντὸς τῆς πόλεως εὐρισκόμενη στρατιὰ διπλασθέντες καὶ αὐτοὶ καὶ ἀνοίξαντες τὰς πύλας συνεπλάκησαν μετ' ὁὖν λαὸν τοῦ προαστείου. Οὗτοι δὲ μὴ ἀντέχοντες διεσκορπίσθησαν μετ' ὁὖν γυναῖκα καὶ τὰ παιδιὰ τῶν, πλὴν ὀλίγων, οἱ ὅποιοι δὲν εἶχον στασιάσει. Τὸ στράτευμα τότε τοῦ Καντακουζηνοῦ διήρπασε τὰς οἰκίας τῶν φυγάδων καὶ ἐκάησαν εἰς τὸ πῦρ τὰ στανιδώματα αὐτῶν. Οἱ δὲ ὑπρλειφθέντες ἐκ τῶν κατοίκων τοῦ προαστείου καθάρσαντες τὰ οἰκὸπάρεδα ἀπὸ τοῦ λίθου μεταχειρίσθησαν τὸν τόπον ὡς λαχανοκήπους. Τοῦτο τὸ συμβῆναι τὸ εἶχε προείπει ὁ Μητροπολίτης τῆς πόλεως.

Ὁ Καντακουζηνὸς εὐρισκόμενος κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἰς τὰς Σέρρας ἡσθάνησε βαρέως καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ἔλθῃ εἰς Διδυμοτείχον μετέβη εἰς Ἐδεσσάν. Ὁ Ἀπόκανκος τότε λαβὼν θάρρος ἦλθε μετ' ὁὖν στρατὸν εἰς τὸ Διδυμοτείχον καὶ ἔκαμε προτάσεις περὶ παραδόσεως. Πλὴν οὐδὲν κατώρθωσε. Οὕτω τὸ ἐμπόδιον, τὸ ὁποῖον ἐπολιόρησε, κατώρθωσε νὰ κυριεύσῃ, ἀνεχώρησε δὲ ἐσπευσμένως εἰς Ἀδριανούπολιν πληροφορηθεὶς ὅτι μεγάλη Σκωθηκὴ στρατιὰ εἰσέβαλε εἰς τὴν χώραν τῶν Βυζαντινῶν. Οἱ δὲ ἐν Διδυμοτείχῳ νομίσαντες ὅτι ὁ Ἀπόκανκος ἔφυγε φοβηθεὶς τὴν δύναμιν τῶν, ὤρμησαν εἰς τὸ στρατόπεδόν του καὶ διηρπασαν αἶτον, βοσκήματα καὶ ἀποσκευὰς καὶ τὰ ἔφερον ἐντὸς τῶν τειχῶν.



THE FEDERATED SOCIETIES  
OF THRACE

AGATHOUPOLITON  
"AVLAES"

ADRIANOPOLITON  
"CRESTIAS"

CALLIPOLITON  
"LYSIMACHIA"

CONSTANTINOPOLITON  
"ZODOCHOS FIGI"

GANOCHORITON  
"OMONIA"

HERACLITSIOTON  
"AGIOS GEORGIOS"

MADYTION  
"HELLESPONTOS"

MILLIOTON  
"ATHENA"

PROKONISITON  
"MARMARAS"

PROASTIQU  
"AGIOS ERMOLAOS"

RADESTINON  
"VISANTHI"

SARANTA EKKLISIOTOI  
"CARPODEMON"

SILYVRINON KAI  
PERICHORON

SKOPINON  
"ORPHEUS"

STRANTZALITON  
"AGIOS GEORGIO"

THRACIAN WOMEN'S SOCIETY  
"SKOPOS"

ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΘΡΑΚΗΣ

ΤΟ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΝ ΚΑΙ Η ΑΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΙΣ  
ΚΑΤΑ ΤΟΝ 12<sup>Ο</sup> Μ.Χ. ΑΙΩΝΑ

ΥΠΟ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Γ. ΚΟΥΡΤΙΔΟΥ, ΙΑΤΡΟΥ, ΒΟΥΛΕΥΤΟΥ ΕΒΡΟΥ

ΣΤ'.

Ὁ Καντακουζηνὸς ἐσκέπετο νὰ ἐκστρατεύσῃ τὴν Ἀνιοῖν κατὰ τῆς Ἀδριανουπόλεως, ἔστειλε δὲ τὸν χειμῶνα κρυφίως ἀπεσταλμένους πρὸς τοὺς προκρίτους καὶ τοὺς κατέπεισε νὰ παραδώσουν εἰς αὐτὸν τὴν πόλιν. Κατὰ τὴν προσδιορισθεῖσαν ἡμέραν ἔφθασε ὁ Καντακουζηνὸς καὶ ἐστρατοπέδευσε πλησίον τοῦ Ἐβρου. Κατὰ τὴν ἰδίαν νύκτα ἐπνεύσε ὁρμητικὸς βορρᾶς καὶ ἐπάγῳς ὁ χιόταμός, ἡναγκάστη δὲ ἐνεκα τούτου νὰ στρατοπεδεύσῃ ἐκεῖ δὴ καὶ ἡμέρας, ἀπεχώρησε δὲ κατόπιν ἐνεκα τοῦ χειμῶνος.

Κατόπιν ἐτοιμάσθη νὰ κυριεύσῃ τὰς Θρακικὰς πόλεις καὶ τὸ Βυζάντιον. Ἀφῆσας λοιπὸν εἰς τὸ Διδυμότειχον τὴν βασιλίδαν σύζυγόν του μετὰ τρεῖς θυγατέρας του καὶ τὸν δούκην Νικηφόρον, γαμβρόν του, ἐπὶ τῇ θυγατρὶ του Μαρίας, ἔλαβε μαζὺ τοῦ τοῦ υἱοῦ του Μαρθαίον καὶ Μανουήλ, τὸν γυναικάδελφόν του Ἰωάννην Ἀσάνην καὶ τὸν ἀνεψιόν του Ἀγγελὸν Πικέρην.

Πρὶν ἢ ὅπως ἐκστρατεύσῃ, ἐθεώρησε καλὸν νὰ διαπραγματευθῇ καὶ πάλιν μετὰ τὴν βασιλίσσαν περὶ εἰρή-

νης καὶ ἔστειλε κρυφίως γράμματα πρὸς τὸν πατριάρχη.

Ὁ Καντακουζηνός, μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τῶν διαπραγματεύσεων, ἐστρατοπέδευσε μετὰ τὴν σιγᾶν τῇ ἐκστρατείας εἰς τὴν Βῆραν (τὰς σημερινὰς Φέσσας), διότι ἐκεῖ εἶχε ἀφθονίαν τροφῆς διὰ τὸ ἱππικόν του, καθόσον ἦτο ἀνοίξις, ἔμεινε δὲ ἐκεῖ πολλὰς ἡμέρας.

Προσπάθησε δὲ νὰ καταλάβῃ τὸ φρουρίον ἀνευ βίας, διότι δὲν ἤθελε νὰ κάμῃ τὴν μονὴν ἀνάστατον καὶ νὰ τὴν κυριεύσῃ μετὰ τὰς πολεμικὰς μεθόδους. Ἡ Βῆρα τότε μὲ μὲν ἄχυρσμένη καλῶς καὶ ἐντὸς τοῦ φρουρίου τούτου ὑπῆρχον καὶ πολλοὶ ἀγρόται, διατεθειμένοι δὲ τὴν ὑπηρεσίαν καὶ καλλιέργειαν τῶν ἀγροκτημάτων τοῦ μοναστηρίου. Οἱ μοναχοὶ λοιπὸν καὶ οἱ ἀγρόται ὑπερήσπιζον τὸ φρούριόν του ἀπὸ τὰ τεῖχη μετὰ πείσμα ἀπάνταστον καὶ δὲν ἤθελον νὰ ἀκούσουν τὰς προτάσεις τοῦ Καντακουζηνοῦ περὶ συνθηκολογήσεως. Ἦσαν δὲ τὰ τεῖχη τοῦ φρουρίου ὀχυρὰ αὐτοῦ, καθὼς λέγει ὁ ἱστοριογράφος.

(Συνέχεια εἰς τὸ προσεχές.)



ΤΟ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΝ ΚΑΙ Η ΑΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΙΣ  
ΚΑΤΑ ΤΟΝ Δ' Μ.Χ. ΑΙΩΝΑ  
ΥΠΟ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Γ. ΚΟΥΡΤΙΔΟΥ, ΙΑΤΡΟΥ, ΒΟΥΛΕΥΤΟΥ ΕΒΡΟΥ

Η'.

Οι ἐν Διδυμοτείχῳ, πανταχόθεν πολεμούμενοι καὶ μὴ βλέποντες τὰ πλησιάζει ἡ ἀνακαχή, ἐὰν δὲν ἐπαίρητο οὗτος βασιλεὺς ἐστεῖλαν πρὸς αὐτὸν Μιχαὴλ τὸν Ταρχανειώτην, διὰ τὰ τὸν παρορμήσῃ νὰ ἐπιστρέψῃ, διότι ἡ παρουσία του ἦτο ἀπαραιτήτος. Ἐπανελθὼν οὗτος ἀνήγειρε δὲ ὁ Καντακουζηνὸς ἡναγκάσθη νὰ ἐπάγῃ πρὸς τὸν βασιλέα τῶν Σέρβων Κράλην μετὰ τοῦ ὁποῦ συνεδέετο διὰ συμμαχίας μετ' ἄλλων ὁμοῦ θὰ ἐπιστρέψῃ μετὰ τοῦ.

Οἱ ἐν Διδυμοτείχῳ πληροφοροὶ θέντες τοῦτο ἤρξαντο νὰ ἀδμονοῦν καὶ νὰ κινῶν ταραχάς. Τότε ἡ σύλητος τοῦ Καντακουζηνοῦ βασιλισσα Εὐδοκίη γυνὴ προικισμένη μὲ ἑκατομμύρια ἀργυρίου, τοῦτο συνεκάλεισε βίον καὶ τοὺς συνεβούλευσε, εἰ ποῖσα θὰ συμπερόναι κοσμοῖν τὸν Καντακουζηνὸν πλησίον τοῦ Κράλη, ἀφού καὶ ὁ βασιλεὺς τῶν Βουλγάρων Ἀλέξανδρος ἐστεῖλε τὴν σύζυγόν του, ἀδελφὴν τοῦ Κράλη, διὰ τὰ νὰ τὸν καταπείσῃ νὰ φωνεῖται τὸν Καντακουζηνόν, πλὴν ἔτιος ἀπεποιήθη. Ἐπίσης ἐστεῖλε ὁ Ἀλέξανδρος στρατὸν εἰς τὸ Διδυμοτεῖχον μετὰ τὴν πρόσκειν μὲν νὰ βοηθήσῃ τοὺς Διδυμοτείχτας, πρῶτον μὲν διὰ νὰ κυριεύσῃ τὴν πόλιν.

Ἡ βασιλισσα Εὐδοκίη ἀνελήφθη σαρκινὸν κινδύνον τοῦτο, διέταξε νὰ ἀναχωρήσῃ, ἀφού ἤδη ἄρκε ἡ πῆρες ἡ παρ' αὐτῶν δοθεῖσα ἐπικουρία. Αὐτοὶ ὁμοῦ ἀπεκρίθησαν, διὰ κατ' οὐδένα τρόπον θὰ ἀναχωρήσῃ, ἀλλ' εἰ θὰ μέλινον ἐκεῖ συνεχῶς ἐπικουροῦντες, διότι αὐτὴν τὴν διαταγὴν ἔλαβον ἀπὸ τὸν βασιλέα τῶν. Τοῦτο ἐνέβρισε εἰς μεγάλην ταραχὴν καὶ φόβον τοὺς ἐν Διδυμοτείχῳ καὶ ἐβλεπον πλέον τανερὰ τὴν καταστροφὴν τῶν. Ὁ ἀρχιερεὺς τῶν δὲ ἐνεθάρρυνε.

Ἐν τῷ μεταξὺ οἱ στρατοπεδευμένοι ἐκτὶ Βούλγαροι ἀνεχώρησαν, διότι ἐπληροφορήθησαν, ὅτι ὁ φίλος φρονῶν πρὸς τὸν Καντακουζηνόν Ἀμοῦρσανάκης μετὰ στρατὸν ἀπεβίβασθη παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἐβρου καὶ ἐστεῖλε ἀπεσταλμένους πρὸς τὴν βασιλισσάν Εὐδοκίην ζητῶν νὰ τὴν ἐπισκεφθῇ. Καὶ πρῶτον ἦλθε μετὰ δύο χιλιάδας ἐκλεκτῶν ἱππέων λογάδας καὶ παρέμεινε εἰς τὸ Διδυμοτεῖχον ὀλίγας ἡμέρας.

Ὁ Ἀμοῦρ ἦλθε κατόπιν εἰς τὴν Βῆραν. Ἀλλὰ κατὰ τὴν ἰδίαν νόκτα ἐνέσκηψε δριμύτατος χερσὶν, ἀπέθανον δὲ ἀπὸ τὸ ψυχρὸς διακόσιοι στασιάζοντες αὐτοῦ, ἐπίσης θύαν ὁ Ἀμοῦρ μετῆβη εἰς τὴν ἀπέναντι τῆς Βῆρας ἐκτὴν τοῦ Ἐβρου, ὁποῦ εἶχον προσορμισθεῖ τὰ πλοῖα του, εὗρε τριακοσίους ἀποθαμένους.

Τότε ἔγραψε γράμματα εἰς τὸ Διδυμοτεῖχον πρὸς τὴν βασιλισσάν Εὐδοκίαν, ὅτι ἀναγκάζεται νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν γῆσάν του.

Καὶ ὁ Καντακουζηνὸς ἐτοιμάζετο νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν γῆσάν του εἰς τὸν Διδυμοτεῖχον λοιπὸν ἐτοιμάζοντο νὰ τὸν υποδεχθῶν μετὰ ἐξαιρετικῆς τιμῆς καὶ εὐδοκίας. Πράγματι δὲ μετὰ τινὰ καιρὸν ἦλθε μετὰ τὸν Ἀμοῦρ δδηγούμενος ἐξασιχιλίους ἐπὶ ἵππους καὶ πεζοὺς Τούρκους καὶ οἱ κάτοικοι τοῦ Διδυμοτείου ἐώρτασαν τὴν ἐπὶ ἀνόδον. Ἐκεῖ ἐνδιαιτῶν ὁ Καντακουζηνὸς ὀλίγας ἡμέρας ἐξῆλθε εἰς τὴν Ροδόπην καὶ εἰς διάστημα ὀλίγων ἡμερῶν καθύπερθε τοὺς ἐκεῖ πολέμους ἐπὶ στρεψε εἰς Διδυμοτεῖχον, ὅπου ἦτο ἀσθενὴς ὁ Ἀμοῦρ.

Τότε οἱ ἐν Βυζαντίῳ ἐστεῖλαν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν στρατὸν ὑπὸ τὸν Σφραντζήν, διὰ τὰ τὴν ὑποστηροῦν κατὰ τὰς Καντακουζηνῶν. Ὁ Σφραντζὴς πληροφοροῦντος ὅτι ὁ Καντακουζηνὸς εὐρίσκειτο εἰς τὴν Στενὴν Ἰσθμὸν καὶ Τήνην, ἐνέμεινε κατὰ τὴν ἐν Διδυμοτείχῳ ἀποστασίαν τοῦ Καντακουζηνοῦ ἡδύνατο νὰ τὸ ἀληθινήσῃ καὶ κατόπιν νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν. Τὴν ἰδίαν ὁμοῦ ὥραν ἐπέστρεψε καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ μάχης γενομένης ἐφωβήθησαν οἱ περισσώτεροι ἀπὸ τοὺς ἐπικειμένους. Ἀπέθανον δὲ κατὰ τὴν μάχην καὶ ὁ στρατηγός.

Τότε οἱ ἐν Βυζαντίῳ ἤρξαντο νὰ αἰσθάνονται τὰ δεινὰ καὶ τὰς φοβερὰς συνεπείας τῆς ἐχθροῦ καὶ οὐνεβούλευσαν τὴν βασιλισσάν Ἀνναν νὰ συνθηκολογήσῃ μετὰ τὸν Καντακουζηνόν. Καὶ ἐστεῖλαν μὲν πρὸς τοὺς εἰς τὸ Διδυμοτεῖχον, πλὴν οὐδὲν ὡφέλῃσιν.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Καντακουζηνὸς, ἀφού καθυπέταξε τὴν νότιον Θράκην ἐπρωχόμενος κατὰ τῆς Ἀδριανούπολεως, ἡ ὁποία ἐξηκολούθει νὰ διακείται φιλικῶς πρὸς τὸ Βυζάντιον. Ἐστὶν ἡ δὲ κρυφίως γράμματα πρὸς τοὺς ὁμοῦ ἀδελφούς αὐτοῦ φίλους του, οἱ ὅποιοι πέμψαντες πρὸς αὐτὸν ἐμπιστον ἀπεσταλμένον τὸν παρεκάλουν νὰ ἔλθῃ ἐκεῖ καὶ τὸν διαβεβαίωνον, ὅτι μόνον ἂν τὸν ἴδουν, ἐμποροῦν νὰ τὸν ἐμβάσῃ εἰς τὴν πόλιν κυριεύοντες μίαν ἀπὸ τὰς πόλεως τῆς. Ὁ Καντακουζηνὸς συνέστησε εἰς αὐτοὺς νὰ μὴ ἐπιχειρήσῃ οὐδὲν πρὶν τὸν ἴδουν, προσέδωκε δὲ τὴν ἡμέραν. Ἐκεῖνοι δὲ μὲν ἐσχημάτισαν ἀποσπάσματα, πρὶν ἀκόμη ἔλθαι ὁ βασιλεὺς. Ἐν τῷ αὐτῷ ἔτιος νὰ συναντήσῃ τὸν φρούραρχον τῆς πόλεως Βράνον. Τότε δὲν ἐκράτηθησαν πλέον καὶ παρὰ τὰς συμβολὰς τοῦ βασιλέως ἐπέτεθησαν.



# ΤΟ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΝ ΚΑΙ Η ΑΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ Δ' Μ.Χ. ΑΙΩΝΑ

ΥΠΟ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Γ. ΚΟΥΡΤΙΔΟΥ, ΙΑΤΡΟΥ, ΒΟΥΛΕΥΤΟΥ ΕΒΡΟΥ

## ΙΑ'.

Τότε ἡ ἑλπίς νὰ στεφθῇ καὶ ἐκ τοῦτου βασιλεὺς εἰς τὸ Βυζάντιον. (Ἡ πρώτη στέψις ἐγένετο εἰς τὸ Διδυμότειχον, ἡ δευτέρα εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν.) Ἡ στέψις ἐγένετο εἰς τὸν ναὸν τῶν Βλαχερνῶν ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Ἰσιδώρου, διότι ὁ πατριάρχης Ἰωάννης εἶχε πέσει ἀπὸ τὸν πατριαρχικὸν θρόνον πολὺ ἀσκήμη. Ἐλθεῖν εἰς τὸ Βυζάντιον ὁ Καντακουζηνός, κατ' ἀπαίτησιν δὲ τῶν ἀντιθέτων τοῦ εἰσελθεῖν εἰς τὸ Διδυμότειχον, ὅπου ἡσθένησε. Ὁ Καντακουζηνός ἔσπευσε τὴν Εἰρήνην βασίλισσαν ἐκ τριτοῦ.

Ἐκτὸς τῆς συζύγου τοῦ Φλωδίνης ὁ Καντακουζηνός ἔστειλε καὶ προσεκέλευσε ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολιν καὶ τὰς θυγατέρας του. Μία ἀπὸ τὰς θυγατέρας του, ἡ Ἑλένη, μέλουσα σύζυγος τοῦ νεαροῦ βασιλέως Ἰωάννου Παλαιολόγου, κατὰ τὴν ἐξοδὸν τῆς εἰς τὸ Βυζάντιον ἐκοιμήθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς τῆς καὶ τῆς βασιλίσσης Ἀννης μετ' ἐπίσημα βασιλικὰ διάσημα καὶ ἀνομόσθη βασιλῆς καὶ αἶμα ἐφθασαν εἰς τὰ ἀνάκτορα ἡρχισαν νὰ προετοιμάζον τὰ τοῦ γάμου.

Οἱ στρατιῶται ἐν τῷ μεταξὺ ἐστάσαν καθ' ὑποκρίνησιν καὶ ἐξήτησαν ἀπὸ τὸν Καντακουζηνὸν νὰ παραβῇ συνάροντα τὸν υἱὸν τοῦ στρατηγῶν Ματθαίου. Μετ' ὀλίγον πράγματι ὁ Ματθαῖος ἀνεκρούχθη ἀπὸ τοῦ βασιλέως εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν. Ὁ Καντακουζηνός διώρισε τὸν δευτερότοκον υἱὸν τοῦ Μανουὴλ Ἰσαβίου δεσπότην εἰς τὴν νοτιοανατολικὴν Πελοπόννησον μετ' ἡρωικῶσαν τὸν Μανουὴλ κατὰ τὸ ἔτος 1318. Ἐκτὸς δὲ τοῦ Μανουὴλ ἀνέδειξε ὡς δεσπότην καὶ τὸν γαμβρὸν τοῦ Νικηφόρου δοῦκα, εἰς δὲ τὸν Ματθαῖον ἔδωκε τὴν τιμὴν νὰ εἶναι ἀνώτερος καὶ νὰ προηγῇται τῶν δεσποτῶν.

Ἡ ἡσυχία μετοξὺ τῶν δύο συμβασιλευόντων οὐκ ὤκνη διήρκασε μέχρι τοῦ 1352, ὅτε εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν καὶ τὸ Διδυμότειχον ἐξεργάγη πάλιν ἐμφύλιος πόλεμος, ὅστις κυρίως αὐτὴν τὴν φορὰν στρέφεται μετὰ Ματθαίου Καντακουζηνοῦ καὶ Ἰωάννου Παλαιολόγου, γαμβροῦ, ὡς εἴπομεν, Ἰωάννου τοῦ Καντακουζηνοῦ. Καθὼς διηγείται ὁ ἑξῆς Ἰωάννης Καντακουζηνός, ἐν τῷ μεταξὺ ἡρχισαν ὁ ἰδιουργίαι, διὰ νὰ διαθῇσιν κακῶς τὸν Καντακουζηνὸν κατὰ τῆς βασιλίσσης Ἀννης καὶ τοῦ γαμβροῦ τοῦ Ἰωάννου. Ἐπειδὴ δὲ δὲν ἴσχυσαν καὶ δὲν ἐτελεσφόρησαν, ἐστράφησαν τότε πρὸς τὸν Ματθαῖον, τὸν ὁποῖον κατέπεισαν νὰ καταλάβῃ τὸ Διδυμότειχον καὶ τὴν Ἀδριανούπολιν καὶ τὰ περὶ αὐτῶν χωρία καὶ νὰ ἰδούσῃ ἰσχυροὺς ἡγεμόνας. Πράγματι ὁ Ματθαῖος προσβῆναι εἰς τοῦτο, ὁργισθεὶς δὲ ὁ Καντακουζηνός ἔστειλε πρὸς τὸν στασιασάνα υἱὸν τὴν μητέρα Εὐδοκίαν, διὰ νὰ συνδιαλάβῃ τὸν γαμβρὸν καὶ τὸν γυναικιδεῖλον, τὸ ὅπου καὶ κατώρθωσε, ὅτι ὁ Ματθαῖος ἐκώφεθη, μόλις εἶδε τὴν μητέρα του.

Ὁ Καντακουζηνός ἐνεκα δημοσίων φροντίδων ἀνεχώρησε εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν. Ἐπειδὴ δὲ σκοπὸς ἐκ διαγίλων Τούρκων διελθόντων τὸν Ἑλλήσποντον ἐλεγεῖσθαι τὰ χωρία τοῦ ἐπιτεταλῆς ἐναντίον τῶν ἑλίκων καὶ ἦλθε εἰς τὸ Διδυμότειχον, ὅπου ἐνόσησε ἀπὸ νεφρίτιδα διαρκέσαν ἐν ἑτος.

Μετὰ ἐν ἑτος ὁ βασιλεὺς Ἰωάννης ὁ Παλαιολόγος ἀφήσας τὴν μητέρα του εἰς τὴν Θεσσαλονίκην ἦλθεν εἰς τὴν Αἶνον, διὰ νὰ μεταβῇ εἰς τὸ Βυζάντιον. Οἱ ἀρχόντες τοῦ Διδυμοτείου, Ἀρσένιος ὁ μέγας παπίας ὁ Τραπεζακὸν καὶ ὁ πρωτοστάτης Ταρχανειώτης, ὑποσπεύσαντες ἔτι δὲ διελθῇ ἡ Διδυμοτεία, ἐφοβήθησαν μήπως δυσσώστῃσιν τὸν Καντακουζηνὸν καὶ ἀργισθῇ ἐναντίον τῶν, ἐὰν τὸν ὑποδεχθῶν, Ἠρώτησαν λοιπὸν πῶς πρέπει νὰ φερόσιν πρὸς τὸν νεαρὸν βασιλέα. Ὁβίος τότε διέταξε, ὅπως ἀμύξει εἰς δούλους πρὸς δεσπότης, νὰ παρασχοῦν διόδον ἐλευθέρων καὶ νὰ προσέξουν αὐτὸν ὡς βασιλέα ὅχι μόνον αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ λαοὶ αἱ πόλεις. Καὶ συνεμορφώθησαν πρὸς τὴν διαταγὴν τοῦ βασιλέως Καντακουζηνοῦ, ὅστις μετὰ τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴν ἔδωκε τὸ Διδυμότειχον εἰς τὸν γαμβρὸν τοῦ Ἰωάννου ἀφαιρέσας αὐτὸ ἀπὸ τὸν υἱὸν τοῦ Ματθαίου, ὅστις πάλιν μετὰ τὴν συγλήψιν κατὰθεσιν τοῦ πατρὸς τοῦ ἐκράτησε ἡν Ἀδριανούπολιν καὶ τὰ περὶ αὐτῆς.